

ЉУБОМИР ДУРКОВИЋ-ЈАКШИЋ
(12. II 1907 - 16. III 1997)

Тихо као што је и живио под куполама светих храмова и у радној тишини библиотеке, отишао је са овога свијета велики заљубљеник у књигу, проф. др Љубомир Дурковић-Јакшић, истраживач, научник, писац. Био је врстан познавалац историје, опште, националне и црквене; изузетан библиогност и библиограф који је важио за једнога од најобавјештенијих људи о књизи у нас, и у културно-историјском и у научном и стручном погледу.

Проф. др Љубомир Дурковић-Јакшић рођен је у сиромашној сеоској породици у селу Врелима код Жабљака под Дурмитором. Како је сам записао "мајка га (је) на српском језику прва учила успаванкама, а отац са гусларских стр(ун)а српској историји. Основну школу учио је у родном мјесту, гимназију у Пљевљима, а богословију у Његошевој Биљарди на Цетињу".

Послије завршене богословије на Цетињу, почео је студије на Богословском факултету у Београду, а од 1932. године у Варшави као стипендиста Пољске православне цркве и пољске владе.

Послије завршетка студија теологије, наставља да упоредо студира на филозофском и правном факултету у Варшави. Ове студије завршио је 1937. године, када је на филозофском факултету одбранио докторску тезу о Његошу, коју му је варшавско научно друштво објавило следеће године.

Ради допуне знања у богословској научној области неко вријеме студирао је и у Атини.

Др Љубомир Дурковић-Јакшић је и професорску каријеру и научно - истраживачку дјелатност започео у Пољској. Још за вријеме студија од 1934. године хонорарно је предавао српски на варшавском Источном институту и радио у југословенском посланству код аташеа за штампу; а 1939. године изабран је за замјеника професора за канонско православно право на Универзитету у Варшави.

Када се вратио из њемачког заробљеништва, гдје је доспио као пољски војни добровољац у вријеме напада Њемачке на Пољску, запослио се у кабинету српскога патријарха Гаврила. Ту је остао за све вријеме окупације региструјући све оно што је уништено од српског православног и културног наслеђа. Као изванредан познавалац старих српских књига, библиотекарства и књижевства, др Љубомир Дурковић-Јакшић постављен је за управника Патријаршијске библиотеке Српске православне цркве и на тој дужности је од ослобођења до 1948. године. Године 1947. изабран је за доцента Богословског факултета у Београду, а од 1951. године ванредни је професор тога факултета. Предавао је историју Српске православне цркве. Од 1954-1977. службовао је у Универзитетској библиотеци, када је пензионисан. У то вријеме десет година предавао је књижевство у Библиотекарској школи у Београду.

Захваљујући свом преданом, вриједном и богатом истраживачком раду, изабран је 1947. године за спољног сарадника Историјскога института Српске академије наука и умјетности, а 1951. године за сарадника Историјског института на Цетињу.

Проф. др Љубомир Дурковић-Јакшић објавио је мноштво стручних и научних радова: књига, студија, расправа, чланака, приказа и биљежака из области у којима је истраживао.

Од посебних научних радова важнији су му: докторска теза о Његошу, 1938; *Димитрије Вујовић*, 1956; *Србијанско-црногорска сарадња (1830-1851)*, 1957; *Њеџошев лик*, 1963; *Њеџош и Ловћен*, 1961; *Југословенско-пољска сарадња 1772-1840*, објављен на српском 1971, и пољском 1977; *Плайон Јовановић, ејиској бањалучки (1874-1941)* штампан у Америци 1978 и Крагујевцу 1986; *Ејиској жички Никифор Максимовић и млади Њеџош*, 1980; *Миџкијевич и Југословени*, на пољском 1984, а на српском 1987; *Подизање храма Свeјгоџ Саве на Врачару у Београду*, 1985. и 1986; *Ејиској жички Јоаникије Нешиковић и обнова 1856. Манасџира жичкоџ*, 1987; *Ејиској жички Сава Дечанац и његов љрељед Жичке ејархије 1892-1896*, 1989; *Србија и Вајџикан 1804-1918*, 1990; и *Мийројолија црногорска никад није била ауџокефална*, 1991.

Из научне области "библиотекознанства" др Дурковић-Јакшић објавио је значајне посебне радове: *Библиографија о Њеџошу*, 1951; *Србијанска шииамѝа о Њеџошу и Црној Гори (1833-1951)*, 1951; *Историја српских библиотекиа 1801-1950*, 1963; *Бранислав. Први југословенски илегални листи 1844-1845*, 1968; *Универзитетска библиотекиа "Светиозар Марковић" од зачеткиа до отиварања 1926*, (са Олгом Поповић), 1977; *Југословенско книжарство 1918-1941*, 1979; и *Култи словенских айосиола Тирила и Методија код Срба*, 1986.

Бројне расправе и чланке објавио је од 1934, већином од 1947, у *Библиотекару*, *Гласнику СПЦ*, *Историјским записима* и др. и то о писму, књизи, преписивању и штампању књига, издавачима, реклами књиге, књижарству и књижарима, библиотекама, библиотекарима...

Поводом шездесетогодишњице научнога рада проф. др Љубомира Дурковића-Јакшића, попис свих његових радова објављен је у часопису Народне библиотеке Србије *Археолошки прилози*, књига 16, за 1994. годину.

Постоји неколико дјела проф. др Љубомира Дурковића-Јакшића која су у штампи или су припремљена за штампу.

Бавећи се књигом, сакупио је хиљаду књига, од којих је посебно значајан онај дио његове библиотеке који се односи на саму књигу. Библиотека града Београда уочи саме смрти додијелила му је новоустановљену награду "Глигорије Возаровић" за његово животно дјело у области књиге, у којој је професор Дурковић код нас непревазиђен.

Проф. др Љубомир Дурковић-Јакшић остаје у сјећању својим пријатељима и колегама као истински хуманиста, увијек спреман да помогне и упуту у тајне научно-истраживачкога рада.

Бојка Ђукановић